

Three - two - one
No need to run
Here comes the sun:
Let's work with fun!

Het 'At school'-hoekenboek

In dit hoekenboek leiden Marc, Anna en haar vriendin Jenny leerlingen door het thema 'At school'. Daarbij leren de leerlingen fundamentele woorden en zinsconstructies met betrekking tot onderwerpen als lesmateriaal, schoolvakken en de dagen van de week. De werkwoordstijd o.t.t. – de tegenwoordige tijd of de *present simple* – wordt geïntroduceerd en in verschillende soorten opgaven geoefend. Het werken met internet, een gedicht en een kaartspel voor het herhalen en oefenen van de belangrijkste zinsvoorbeelden completeren het aanbod in dit hoekenboek. De **woordenlijst** (*vocabulary list*) (blz. 12) geeft u en de kinderen een overzicht van het bij de lessen benodigde vocabulaire. Het liedje (blz. 10) biedt daarbij een muzikale inleiding tot de thematiek. Op de **luister-cd** staan alle dialogen en alle gebruikte woorden in een context. De kinderen worden aangemoedigd om behalve te luisteren ook 'mee te praten'.

Dit hoekenboek is precies wat u nodig heeft, als u:

- kinderen graag zelfstandig wilt laten werken aan Engelse taken;
- Engels pas in groep 7 en 8 op het rooster heeft staan maar een begaafde leerling uit groep 4 of 5 de gelegenheid wilt geven (omdat deze kinderen zelf dolgraag een vreemde taal willen leren) zelfstandig met Engels lezen, schrijven, luisteren en spreken aan het werk te gaan;
- in het Praktijkonderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs lesgeeft en gevarieerd en op de leerling gericht lesmateriaal zoekt;
- kinderen aan het eind van een lesuur zelfstandig aan hun Engels wilt laten werken;
- zich afvraagt hoe het Engelse taalonderwijs eens op een andere manier kan worden aangepakt.

Waarom werken in hoeken met een hoekenboek?

Dit hoekenboek is **flexibel inzetbaar** en zowel geschikt voor het basisonderwijs als voor (de onderbouw van) het voortgezet onderwijs. Het is een voorbeeld van hoe onderwijs in de Engelse taal op een alternatieve manier kan worden ingericht. Het materiaal biedt verschillende abstractieniveaus en maakt een goede **differentiatie** mogelijk. Dat is niet alleen een voordeel voor de leerkracht, die immers geconfronteerd wordt met een heterogene leerlingenpopulatie, maar ook voor de kinderen, die zo een extra stimulans krijgen en gemotiveerd worden. Het materiaal is afgestemd op de interessesfeer en dagelijkse realiteit van de leerlingen.

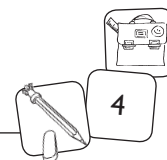
Het materiaal spreekt **meerdere zintuigen** aan en behandelt zodoende ook verschillende leermodellen. Er wordt gelezen, geschreven, geknipt, geordend, geschilderd, geknutseld en geraden. Ook de nieuwe media worden erbij gebruikt. Beide hersenhelften worden geactiveerd, hetgeen een betere opslag in het langetermijngeheugen mogelijk maakt. Dit wordt ondersteund door een ontspannen en tegelijkertijd plezierige leer- en werksfeer.

De leerlingen kunnen **zelfstandig** aan de slag en hun **eigen leertempo** aanhouden. Ze werken soms alleen, soms met z'n tweeën en soms in groepjes. Ze werken naar eigen keuze en toch bijna geheel volgens de vastgestelde inhoud van de onderwijsprogramma's. De leerlingen ontwikkelen hun **verantwoordelijkheidsgevoel, zelfstandigheid** en sociale **vaardigheden**, die naast vakkennis tot de essentiële kwalificaties van het schoolonderwijs behoren.

En u als leraar hebt de mogelijkheid om uw leerlingen tijdens de lessen te **observeren** en hen zonodig individuele ondersteuning te geven. Het werken zonder stress geldt op deze manier niet alleen voor de leerlingen.

Opbouw van het hoekenboek

Dit hoekenboek bestaat uit 26 oefeningen (*exercises*). Een oefening bestaat uit een **werkkaart** (*workcard*) op A5-formaat en een of meer **werkbladen** (*worksheets*) voor de leerlingen. De nummering van de werkbladen is gebaseerd op die van de werkkaarten. Voor de overzichtelijkheid staan er steeds vier werkkaarten met bijbehorende werkbladen bij elkaar.

Een werkkaart geeft uitleg over het benodigde materiaal en over de leeropdracht. Beide worden in het Engels uitgelegd, waarbij de Nederlandse vertaling steeds vermeld staat. Zo kunnen de leerlingen zelfstandig controleren of ze de informatie goed hebben begrepen. Als de leerlingen reeds voldoende basiskennis hebben en u graag uitsluitend in het Engels wilt werken, dan kunt u de Nederlandse vertaling van de instructies vóór het kopiëren met Tipp-Ex verwijderen.

De werkkaarten kunnen in willekeurige volgorde worden behandeld. De leerlingen kiezen een *workcard* en voeren de opdracht uit die hier stap voor stap op wordt beschreven. Er staat steeds duidelijk aangegeven of er een luisterfragment op de cd staat en wat de **werkvorm** is. Dat laatste kunnen de kinderen zien aan de volgende **symbolen**:

 individueel werk

 duo-werk

 groepswerk

Behalve de luister-cd, de *vocabulary list*, *workcards* en *worksheets* biedt dit hoekenboek:

- een **work pass** waarop de voortgang van een kind kan worden bijgehouden;
- drie **oplossingenbladen** (zie ook www.schoolsupport.nl);
- een **Teacher's pass** waarop u de voortgang van de kinderen in uw groep kunt bijhouden;
- een **tracklist** waarin u kunt lezen welke onderdelen op de cd staan;
- een lijst met **boeken en internetadressen**, waar u inspiratie kunt opdoen voor extra Engelse lessen.

Het geluidsmateriaal

Omdat niet alle leerkrachten even vertrouwd zijn met de uitspraak van het Engels is de woordenlijst op cd gezet. Bovendien worden veel woorden nog eens in een context geplaatst. Met de cd hebben de kinderen de juiste uitspraak altijd voor handen.

Ook liedjes, dialogen en verhaaltjes staan op de cd. In het kopieerboek staat steeds duidelijk met een icoontje aangegeven welke onderdelen op de cd staan:

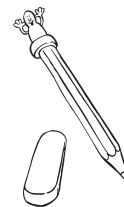
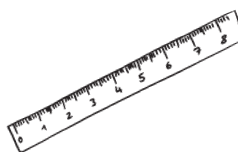

U kunt de cd klassikaal beluisteren, of een cd-speler klaarzetten die door de kinderen gebruikt kan worden, al of niet met koptelefoon. Ook computers in de klas zijn zeer geschikt om de geluidsfragmenten te beluisteren.

Omdat de woorden uitgesproken worden door een 'native speaker', zullen de kinderen het leuk vinden om naar de fragmenten te luisteren. Het zal ze extra motiveren. Bovendien beklijven de woorden beter als de kinderen ze niet alleen lezen, maar ook horen. Vooral jonge kinderen leren veel sneller door veel te luisteren dan door te lezen!

Vorbereidingen

Om het mogelijk te maken dat veel kinderen tegelijk zelfstandig met het hoekenboek kunnen werken, moet de leerkracht wat voorbereidingen treffen. De *workcards* en *worksheets* moeten dan van tevoren worden gekopieerd en in het lokaal worden verspreid (bijv. op de vensterbanken of op aparte tafels langs de wanden). U kunt vrolijke kleuren gebruiken voor de *workcards* en als u ze plastificeert, gaan ze langer mee. De werkbladen kunnen het best in groepsverband worden gekopieerd. Voor het bewaren van de werkbladen zijn lege kopieerpapier- of schoenendozen heel geschikt.

Verder kopieert u voor ieder kind een *work pass*. De *teacher's pass* kan groot worden gekopieerd en in de klas opgehangen, zodat de leerlingen aan kunnen geven met welke opdracht ze bezig zijn. U kunt hem ook zelf bewaren en de voortgang van uw leerlingen erop bijhouden. U kunt ook kiezen of u de *vocabulary list* voor ieder kind afzonderlijk, of één keer groot voor in de klas wilt kopiëren.

Voorbereiding van de afzonderlijke opgaven:

1. Hang de tekst voor exercise 1 'Let's walk' (blz. 16) op een voor alle leerlingen goed bereikbare plaats.
2. Knip de **dominokaarten** (exercise 6, blz. 25) uit en plak ze op gekleurd karton. Eventueel kunnen ze ook uitvergroot op gekleurd papier worden gekopieerd. Het is niet beslist noodzakelijk om gekleurd papier te gebruiken, maar dit ziet er leuker uit. Als u wilt dat de leerlingen de opgaven zelf controleren, dan geeft u bij elkaar horende delen op de achterkant gelijke symbolen of getallen. Plastificeer de kaarten, zodat ze langer meegaan.
3. Doe hetzelfde met de **spelkaarten** (exercise 25, blz. 55-56). Plastificeer de spelregels van deze opgave.
4. Plastificeer ook de kaarten '**IS and ARE**' (exercise 5 en 6, blz. 23), '**Habits**' (exercise 15, blz. 38), '**Favourite subjects**' (exercise 18, blz. 44) en '**Internet word game**' (exercise 26, blz. 58).
5. Enkele leerlingen zouden tenminste enige kennis van internet moeten hebben. Bepaal zelf in hoeverre u voorbeeldpagina's en hulp biedt bij exercise 22 '**Our homepage**' (blz. 48/51).
6. Voor exercise 26 '**Internet word game**' (blz. 54/58) is toegang tot het internet noodzakelijk. Kijk eerst eens zelf op deze pagina om het spel te leren kennen. N.B.: Het downloaden van het spel kan enkele minuten duren.

U kunt er ook voor kiezen om de kinderen **meer vrijheid** te geven. Kopieer dan alle bladen en stop ze in insteekhoezen in een map, of in dozen. Als u de *workcards* op karton kopieert en lamineert, gaat het materiaal langer mee. Als u de werkbladen in uw lokaal ter beschikking stelt, kunnen de kinderen zelf een opdracht kiezen. Laat de dozen of mappen liggen terwijl de kinderen werken. U kunt het werk zelf controleren, of de kinderen na laten kijken met een oplossingenblad (deze vindt u achterin het boek en kunt u in A4-formaat downloaden op www.schoolsupport.nl onder Engels).

Ten slotte kunt u de kinderen helemaal **volgens het hoekenwerkprincipe** laten werken. In dit geval wordt geadviseerd om de *Teacher's pass* op groot formaat te kopiëren en in de klas op te hangen. Zo kunnen de kinderen zelf aangeven welke *workcards* ze gedaan hebben. Verder geeft u ieder kind een *work pass* waarop hij of zij aangeeft wat wanneer gemaakt is. De *workcards* en *worksheets* liggen klaar in mappen of dozen. De leerlingen kiezen zelf een opdracht en pakken het materiaal dat ze nodig hebben. Wellicht geeft u de kinderen ook tijdens vrije lessen de gelegenheid om aan het Engelse hoekenboek te werken. Ruim hier het liefst een half uur per dag voor in. Het nakijken kan zelfstandig gebeuren als u een **oplossingenmap** maakt waarin alle oplossingen zijn opgenomen. U kunt de oplossingenbladen ook zelf bewaren en op verzoek afgeven.

Werken met dit hoekenboek

U kunt het *At School* hoekenboek op verschillende manieren inzetten. Wellicht kiest u ervoor om **sterk sturend** op te treden. U bepaalt dan voor de kinderen welke opdracht zij gaan doen en deelt vervolgens de benodigde *workcards* en *worksheets* uit. U kunt het gedane werk na afloop controleren en aftekenen op de *teacher's pass*.

Als u de kinderen aan het werk zet met *At School* is het belangrijk om van tevoren de benodigde tijd in te schatten. Bedenk ook of elke leerling alle 26 oefeningen in een van tevoren afgesproken tijd moet maken of dat slechts bepaalde oefeningen moeten worden gemaakt. Bestempel bepaalde oefeningen eventueel tot verplichte opdracht (bijv. met een sticker, of plaats boven de betreffende opgaven het Engelse begrip '*compulsory exercise*' – verplichte opgave).

Tip

Laat elk kind een map of een snelhechter meenemen en een mooi schutblad maken. Hierin kunnen zowel de werkpas als de behandelde werkbladen worden opgeborgen. Zo kunnen geen blaadjes kwijtraken en hebben de leerlingen aan het eind een eigen hoekenboek dat ze mee naar huis kunnen nemen.

'Open onderwijs' betekent niet dat iedereen kan doen en laten wat hij wil. De vrijheid om opgaven, lesmethode en -partner uit te kiezen, gebeurt binnen duidelijk vastgestelde grenzen. Deze moeten voor aanvang van het hoekenboek-werk bij alle leerlingen bekend zijn. Het is aan te bevelen, de **regels** voor het werken met het hoekenboek op een poster te schrijven en voor iedereen zichtbaar op te hangen.

Terwijl de leerlingen zelfstandig en georganiseerd alleen, met z'n tweeën of groepsgewijs op een voor de opdracht bestemde plek werken, kan de leraar vragen beantwoorden en daar waar nodig ondersteuning bieden. Het **deskundigheidsprincipe**, dat leerlingen die een opgave al gemaakt hebben tot deskundige en zodoende tot eerste aanspreekpunt bij begripsvragen maakt, ontlast de leraar en bevordert de sociale vaardigheid van de leerlingen.

Aandachtspunten bij talenonderwijs

Men kan eenvoudigweg zeggen dat de over te brengen **basiskwalificaties** van het onderwijs in het Engels zowel uit de vier vaardigheden ('skills') – luisteren, lezen, spreken en schrijven – als uit de onderdelen woordenschat, grammatica, spelling en fonologie bestaan. Engels op de basisschool vereist een relatie tussen 'system learning' (structureren en produceren) en 'item learning' (opnemen en reproduceren). Dat betekent dat de leerlingen vormen en patronen moeten leren om deze op een creatieve manier verder te ontwikkelen. De opbouw van een **basiswoordenschat** kan gezien worden als introductie op het leren van woorden en zinnen in situationeel gebruik. Er wordt veel aandacht aan communicatie besteed.

Met het opbouwen van een basiswoordenschat kan eigenlijk niet vroeg genoeg worden begonnen. Kinderen kunnen vanaf groep 4 (België: leerjaar 2) de Engelse taal zonder problemen en spelenderwijs leren. Daar is geen grote activiteit of veel deskundigheid van de leerkracht voor nodig. Veel kinderen hebben door de televisie en door de vele liedjes die zij 'ongeveer' uit het hoofd denken te kunnen zingen ook een enorme motivatie en belangstelling voor de taal. Met kopieerboeken als 'At School', 'This is my town', 'First Steps into English' en een Engelse boekjesserie zoals 'Wings' (allen Schoolsupport – zie www.schoolsupport.nl) leren jonge kinderen de taal **vanzelf**. Niet voor niets beginnen scholen – al of niet voor de meer begaafde kinderen – steeds vroeger met Engels: kinderen kunnen het en willen graag.

Ten slotte is ook het overbrengen van **leertechnieken** belangrijk, bijv. het werken met een woordenboek of het toepassen van taalregels. Aan het verkrijgen van zelfdiscipline en aan sociale en methodologische vaardigheden wordt evenveel waarde gehecht als aan het aanleren van vakkennis. In het ideale geval worden de nieuwe media er ook bij betrokken.

Spelregels voor hoekenwerk:

1. Kies een opdracht uit. Lees de daarbij behorende *workcard* door.
2. Maak een rondje op de juiste plaats in het overzicht ten teken dat je met deze opgave bezig bent.
3. Neem de opgave mee naar je plaats of naar de hoek waar je werkt. Als je voor de opdracht materiaal nodig hebt (zie *workcard*), ga je dat zelf rustig halen uit de kast.
4. Probeer zelfstandig te werken! Probeer altijd zelf de oplossing te vinden, voordat je een medeleerling die de opgave al heeft gemaakt (zie overzicht), of je leraar vraagt.
5. Iedereen heeft het recht om ongestoord te kunnen werken. Praat alleen op fluistertoon met anderen.
6. Ga zorgvuldig met het materiaal om.
7. Vermeld de opgave op je werkpas met de dag van vandaag.
8. Maak eenmaal begonnen opgaven altijd af.
9. Controleer de opgave met behulp van de oplossingenmap die je van je leerkracht krijgt. Als je veel fouten hebt gemaakt, dan moet je de opgave later nog een keer maken. Laat de opgave door je leerkracht aftekenen.
10. Vermeld nu op het overzicht dat je de opgave hebt voltooid.

Terwijl in het oorspronkelijke concept van Jürgen Reichen – de bedenker van de basisprincipes van het hoekenboek-onderwijs – het **mondelijke onderwijs** bijna geheel verdwijnt, acht ik de verbale uitleg in een hoekenboek Engels vanwege de hiervoor genoemde redenen, beslist noodzakelijk. In gezamenlijke mondelinge leermomenten (en dat kunnen kinderen ook individueel of in een groepje met de luister-cd) krijgen de leerlingen informatie over de activiteiten van de medeleerlingen en een terugkoppeling naar zichzelf. De behandeling van de thematiek bevat zo meer impulsen. Ook krijgen ze ondersteuning om hun studieproces doelgericht, efficiënt, bewust en vaardig vorm te geven. Door regelmatig mondeling te oefenen, raken leerlingen hun mondelinge geremdheid kwijt en herhalen en verwerken ze hetgeen ze schriftelijk hebben geleerd. Het spreken moet een vanzelfsprekend onderdeel van het onderwijs worden. Bovendien is het leren van een taal altijd verbonden met communicatie. Spreken maakt een taal pas levend.

Het is dus van belang om niet alleen oefeningen te doen waarbij het spreken op de voorgrond staat, maar bovendien steeds weer gespreksmomenten in te ruimen waarin de leerlingen met de Engelse taal en het spreken worden geconfronteerd. In principe is het aan te raden om tijdens de Engelse taallessen in het Engels te communiceren en de leerlingen te verzoeken om tijdens de les alleen Engels te praten. Bovendien is het zeer aan te bevelen, zo niet absoluut noodzakelijk, hoekenboeklessen, of zelfs alle lessen van het taalonderwijs, met verschillende spraakoefeningen of taalspelletjes te beginnen. Het zingen van Engelse liedjes, opzeggen van rijmpjes en spelen van spelletjes kent u van het aanleren van kinderen in de lagere groepen van hun moedertaal. Het zijn goede manieren om woordjes te leren en herhalen. Verder is het goed voor de uitspraak en intonatie.

Dergelijke activiteiten vindt u bijvoorbeeld terug in andere uitgaven van Schoolsupport: '55 Five Minute Games' en '66 6 Minute ABC Activities'. Kijk op www.schoolsupport.nl voor informatie.

Extra aandachtspunten bij talenonderwijs binnen andere typen onderwijs

Een hoekenboek als 'At School' is een heel **flexibel** in te zetten leermiddel voor Engels. Er zitten ook veel doe-activiteiten in en dat wordt gewaardeerd door kinderen. Daarom leent het zich ook voor gebruik binnen het Praktijkonderwijs en (voorgezet) Speciaal Onderwijs. De belangstelling vanuit deze scholen voor dit soort uitgaven is dan ook groot.

